

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a označování jiných potravin a ochraně zeměpisných označení lihovin

[COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD)]

(2017/C 209/09)

Zpravodaj: **Peter SCHMIDT**

Konzultace	Rada, 9. 12. 2016 Evropský parlament, 12. 12. 2016
Právní základ	čl. 43 odst. 2, čl. 114 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	14. 3. 2017
Přijato na plenárním zasedání	29. 3. 2017
Plenární zasedání č.	524
Výsledek hlasování	211/0/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá iniciativu Komise zaměřenou na uvedení stávajícího právního rámce v oblasti lihovin do souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie (SFEU) a sjednocení právních předpisů s novými právními nástroji EU, konkrétně co se týče poskytování informací o potravinách spotřebitelům a režimů jakosti zemědělských produktů a potravin.

1.2. EHSV zejména podporuje vytvoření silnější vazby na zemědělské odvětví. Tato vazba má zásadní význam pro jakost a pověst lihovin vyrobených v EU.

1.3. EHSV sice obecně podporuje změny, jejichž cílem je zajištění souladu se SFEU a usnadnění legislativního procesu, ale bylo by vhodnější, kdyby se kladl důraz spíše na prováděcí akty než na akty v přenesené pravomoci. V některých oblastech by se mělo od možnosti přijmout odchylky zcela upustit.

1.4. EHSV bere na vědomí složitost procesu opětovného uvedení do souladu a vítá vyjasnění a vylepšení v oblastech, jako jsou např. pravidla týkající se označování složených výrazů, narážek a míchaných lihovin a dobrovolné označování původu surovin. Návrh nicméně obsahuje změny některých dalších prvků, které by se měly znovu zvážit, jak je upřesněno dále v tomto stanovisku.

1.5. Pokud jde o zeměpisná označení, EHSV vítá vyjasnění pravidel a postupů týkajících se zeměpisných označení a významu přikládání tradicím a místní/územní produkci.

1.6. EHSV zdůrazňuje, že je důležité zachovat stávající úroveň ochrany v odvětví lihovin, aby bylo zaručeno, že přidaná hodnota i pracovní místa zůstanou v Evropě. Důležité je místo, kde se produkt destiluje a vyrábí, a upravená terminologie by pro toto odvětví neměla znamenat žádné velké změny.

1.7. Pokud jde o obchodní úpravu a označování, Výbor navrhuje několik zlepšení stávajícího návrhu, konkrétně co se týče významu zabránění jakémukoli podvodnému zastupování nebo nedorozumění v souvislosti s napodobeninami chuti, které by spotřebitele mohlo uvést v omyl.

1.8. Přestože to nespadá do konkrétní oblasti působnosti návrhu Komise, EHSV znovu opakuje svá předchozí doporučení ohledně potřeby jednotného a komplexního politického přístupu založeného na zamezení škodlivé konzumaci alkoholu a na propagaci konzumace alkoholu, která zabraňuje zdravotním rizikům a požívání alkoholu mladistvými – nejen v odvětví lihovin, ale i v obecnější rovině. V tomto ohledu mají klíčový význam informace, vzdělávání a zvyšování povědomí a EHSV vítá četné iniciativy veřejného i soukromého sektoru v této oblasti.

2. Úvod

2.1. Navrhovaným nařízením chce Komise uvést stávající nařízení (ES) č. 110/2008⁽¹⁾ o lihovinách do souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie (SFEU). Návrh především rozděluje ustanovení přijatá Komisí v rámci uvedeného nařízení mezi akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty a zavádí právní základ pro otázky zemědělství⁽²⁾, aby vyzdvihl užší souvislost se zemědělstvím.

2.2. Kromě uvedení do souladu se SFEU se v návrhu zavádí pouze několik menších technických změn, aby byly odstraněny nedostatky zjištěné při provádění nařízení (ES) č. 110/2008 a aby se právní předpisy sjednotily s novými právními nástroji EU, konkrétně co se týče poskytování informací o potravinách spotřebitelům (nařízení (EU) č. 1169/2011⁽³⁾) a režimů jakosti zemědělských produktů a potravin (nařízení (EU) č. 1151/2012⁽⁴⁾).

2.3. Návrh především vyjasňuje některá pravidla pro označování týkající se složených výrazů, narážek a míchaných lihovin, jejichž cílem je zabránit problémům na vnitřním trhu. Zahrnuje také nový článek o označování původu a zavádí jasnější postupy zápisu zeměpisných označení na základě nařízení (EU) č. 1151/2012.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV vítá návrh Komise, který spočívá v zajištění souladu stávajícího nařízení (ES) č. 110/2008 o lihovinách se SFEU a sjednocení právních předpisů s novými právními nástroji EU. Navrhovaný rámec obecně vyjasňuje pravidla pro odvětví lihovin a zajišťuje jejich soudržnost.

3.2. EHSV poznamenává, že Komise konzultovala sdružení výrobců lihovin. Odvětví lihovin v EU, jehož obrat v zahraničí dosáhl v roce 2015 více než 10 miliard EUR, je součástí zemědělsko-potravinářského sektoru, který je největším exportním odvětvím Evropské unie. Toto odvětví v Evropě zajišťuje 1 milion pracovních míst ve výrobě a prodeji a má úzkou ekonomickou a sociální vazbu na zemědělství. Spotřební daň a příjmy z DPH u lihovin každý rok činí přibližně 23 miliard EUR. Mezi lety 1980 a 2014 však spotřeba lihovin klesla o 32 %. V tom se projevují dvě vzájemně nezávislé tendence – tzv. premiumizace a pití menšího množství, zato kvalitnějších nápojů. Od roku 2000 do roku 2015 se například prodej lihovin v pohostinství (hotely, restaurace, kavárny) snížil o 8 % na 23,5 milionu hektolitrů, zatímco obrat se zvýšil o 30 %.

3.3. Přestože je cílem návrhu Komise především zajistit soulad právních předpisů se SFEU, představuje návrh pro odvětví lihovin také příležitost zachovat jakost a tradiční postupy a chránit svou celosvětovou pověst. Návrh zejména objasňuje, jak se který nápoj vyrábí: suroviny, minimální obsah alkoholu pro prodej, maximální obsah alkoholu po destilaci, doba zrání, požadavky na slazení atd. Rozlišování kategorií lihovin pomáhá chránit různé tradice.

3.4. EHSV zdůrazňuje význam posílení vazby na zemědělství. Pro výrobu lihovin by měly být povoleny pouze zemědělské suroviny, což by také zajistilo odbytiště pro základní zemědělské produkty.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 (Úř. věst. L 39, 13.2.2008, s. 16).

⁽²⁾ Čl. 43 odst. 2 SFEU.

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. L 343, 14.12.2012, s. 1).

3.5. Změny provedené za účelem zajištění souladu se SFEU a usnadnění legislativního procesu jsou obecně pozitivní. Bylo by však vhodnější, kdyby se kladl důraz spíše na prováděcí akty než na akty v přenesené pravomoci. V některých oblastech by se mělo od možnosti přijmout odchylky zcela upustit, zejména pokud by to znamenalo velké změny. Komise například usiluje o pravomoci (čl. 16 odst. 3) k vypracování aktů v přenesené pravomoci, aby bylo možné zapsat název zeměpisného označení v jazyce vývozního trhu, na kterém je uvedení této informace povinné, tj. na nějž by lihoviny bez této informace nemohly být uvedeny. Platné právní předpisy EU to však výrobcům již umožňují, z upraveného textu to však bylo vyňato. Stávající možnost by měla být obnovena a v takovém případě nebude přenesení pravomoci nutné.

3.6. Jedním z hlavních zájmů výrobců lihovin je zachování tradičních postupů a systému zeměpisných označení lihovin. EHSV obecně vítá vyjasnění pravidel pro zeměpisná označení vztahujících se na lihoviny.

3.7. Přestože to nespadá do konkrétní oblasti působnosti návrhu Komise, EHSV znovu opakuje svá předchozí doporučení ohledně potřeby jednotného a komplexního politického přístupu⁽⁵⁾ založeného na zamezení škodlivé konzumaci alkoholu a na propagaci konzumace alkoholu, která zabraňuje zdravotním rizikům a požívání alkoholu mladistvými – nejen v odvětví lihovin, ale i v obecnější rovině. V tomto ohledu mají klíčový význam informace, vzdělávání a zvyšování povědomí. EHSV konstatuje, že se soukromý sektor zapojuje do velkého množství iniciativ a sociálních programů v celé EU, což dokládá, že nadměrnou konzumaci alkoholu – zejména u mladých lidí – je možné omezit⁽⁶⁾.

3.8. Tento návrh Komise se nezabývá otázkou uvádění složek a informací o nutričních hodnotách na etiketách lihovin. EHSV nicméně znovu opakuje, že spotřebitelé mají právo dostávat pravdivé a vyvážené informace o alkoholických nápojích, které jim pomohou činit informovaná rozhodnutí o své spotřebě⁽⁷⁾. Mikrovýrobci a malí výrobci budou k uplatňování pravidel potřebovat podporu. Výbor očekává, že přispěje k probíhající diskusi, kterou zahájila nedávná zpráva Komise⁽⁸⁾ k tomuto tématu.

4. Konkrétní připomínky

4.1. EHSV bere na vědomí složitost procesu opětovného uvedení do souladu a vítá vyjasnění a vylepšení v oblastech, jako jsou např. pravidla týkající se označování složených výrazů, narážek a míchaných lihovin a dobrovolné označování původu surovin. Návrh nicméně obsahuje změny některých dalších prvků, které by se měly znovu zvážit, jako například:

- nahrazení všech výrazů „a/nebo“ jinými výrazy by v žádném případě nemělo vést k nesprávnému výkladu či nedorozumění. EHSV proto navrhuje vložit bod odůvodnění, v němž by bylo zdůrazněno, že všechny výrazy „a/nebo“ byly nahrazeny výrazy obdobného významu a že Komise nemá v úmyslu měnit smysl ustanovení nařízení (EU) č. 110/2008;
- je třeba upřesnit definici výrobních postupů a požadavků na látky určené k aromatizaci;
- výraz „technická dokumentace“ byl nahrazen výrazem „specifikace produktu“, aby byla harmonizována pravidla ve všech čtyřech oblastech, v nichž se užívají zeměpisná označení (potraviny, víno, lihoviny a aromatizovaná vína). V zájmu vyloučení nesprávného výkladu by však měl být vložen bod odůvodnění, který by objasňoval rovnocennost obou výrazů.

4.2. V čl. 8 odst. 5 návrhu Komise se stanoví, že obchodní označení doplněná výrazem „aroma“ (nebo jakýmkoli podobnými výrazy) lze používat pro účely odkazu na látky určené k aromatizaci, které imitují lihoviny nebo jejich použití při výrobě potravin jiné než nápoje. Výbor se domnívá, že by toto ustanovení mohlo být pro spotřebitele zavádějící.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 10.

⁽⁶⁾ Viz například: HBSC (studie zaměřená na životní styl školou povinných dětí ve věku 11, 13 a 15 let) – shrnutí hlavních zjištění poslední studie HBSC zveřejněné v roce 2016: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (evropský projekt průzkumů ve školách zaměřených na alkohol a jiné drogy, děti ve věku 15–16 let). Ze studie ESPAD vyplývá, že 86 % evropských studentů v současné době uvádí, že za posledních 30 dnů „nebyli opilí“. To představuje 23 % pokles úrovně intoxikace (od roku 2003). Četnost těžké nárazové konzumace alkoholu se od vrcholu v roce 2007 snížila o 28 % (z 18 % v roce 2007 na 13 % v roce 2015). Tento pozitivní vývoj lze pozorovat jak u chlapců, tak u dívek.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 28.

⁽⁸⁾ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o povinném uvádění seznamu složek a výživových údajů na etiketách alkoholických nápojů, COM(2017) 58 final, 13. března 2017.

4.3. EHSV zdůrazňuje, že v zájmu zachování přidané hodnoty pro výrobce a ochrany zájmů spotřebitelů je důležité zachovat stávající úroveň ochrany v odvětví lihovin, pokud jde o „místo výroby“ na rozdíl od „místa původu“. Nová terminologie by pro odvětví lihovin neměla znamenat žádné velké změny, problematickou otázkou je však místo, kde se produkt destiluje a vyrábí.

4.4. Za sledování neoprávněného používání chráněných zeměpisných označení odpovídají členské státy a Komise by měla být informována o uplatňování pravidel v členských státech, čímž se zajistí vhodný rámec, který umožní odstranit padělané lihoviny z trhu.

4.5. Námitkové řízení, které zúčastněným stranám umožní dosažení dohody, je vítané, jelikož je méně zatěžující a nemá vliv na výsledky.

4.6. Na rejstřík zeměpisných označení lihovin, jenž nahrazuje přílohu III, by se mělo nahlížet jako na způsob modernizace modelu, aniž by byla dotčena práva, závazky nebo transparentnost systému.

V Bruselu dne 29. března 2017.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS
